MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. október 25.[1]

C-641/15. sz. ügy

Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH
kontra
Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

(a Handelsgericht Wien [bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Szellemi tulajdon — 2006/115/EK irányelv — A 8. cikk (3) bekezdése — A műsorsugárzó szervezetek kizárólagos joga — Nyilvánossághoz közvetítés — Olyan helyiségek, amelyek belépti díj ellenében hozzáférhetők a nyilvánosság számára — A szállodai szobákban elhelyezett televíziós vevőkészülék”

Bevezetés

1. A jelen ügyben előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdés a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] 8. cikke (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik. E rendelkezés kizárólagos jogot biztosít a műsorsugárzó szervezetek számára, hogy engedélyezzék, illetve megtiltsák többek között a sugárzott műsoraik nyilvánossághoz közvetítését amennyiben e közvetítés olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára.

2. Míg a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának értelmezése nem vethet fel komoly problémákat, a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiség fogalma kevésbé egyértelmű. A kérdés a jelen esetben az, hogy egy szállodai szoba ilyen helyiségnek minősíthető-e. E kérdés megválaszolása a hivatkozott rendelkezésben szereplő kizárólagos jog keletkezésének és céljának pontosabb értelmezését igényli, túllépve annak konkrét szövegén.

1 — Eredeti nyelv: lengyel.
2 — HL 2006. L 376., 28. o.

Jogi háttér

3. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerint:

„A tagállamok a műsorsugárzó szervezetek számára kizárólagos jogot biztosítanak sugárzott műsoraik vezeték nélküli sugárzásának, illetve nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, amennyiben e közvetítés olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára.”

4. E rendelkezést az osztrák jogba az Urheberrechtsgesetz (a szerzői jogról szóló törvény) 76a. §-a ültette át, amelynek szövegezése lényegében azonos a 2006/115 irányelv fent hivatkozott rendelkezésének szövegével.

A tényállás, az eljárás lefolyása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

5. Az alapeljárás alperese, a Hetteger Hotel Edelweiss GmbH (a továbbiakban: Hetteger Hotel Edelweiss társaság) az osztrák jog szerint létrehozott társaság. Többek között Grossarl (Ausztria) település közelében üzemeltet egy szállodát. E szálloda szobáiban televíziós vevőkészülékek találhatók, amelyek egy, a szállodához tartozó közös antenna segítségével képesek venni különböző televíziós műsorsugárzó szervezetek műsorait.

6. A Verwertugngsgesellschaft Rundfunk a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezete. Többek között számos nemzeti és külföldi televíziós műsorsugárzó szervezet jogait kezeli, köztük azokét, amelyek műsorait a Hetteger Hotel Edelweiss társasághoz tartozó szálloda szobáiban venni lehet.

7. A Verwertugngsgesellschaft Rundfunk úgy ítéli meg, hogy azáltal, hogy lehetővé tette a televíziós jel vételét az általa üzemeltetett szálloda szobáiban, a Hetteger Hotel Edelweiss társaság, a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerinti, belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségben közvetíti azon televíziós műsorsugárzó szervezetek műsorait, amelyek érdekeit e közös jogkezelő szervezet képviseli. Álláspontja szerint a Hetteger Hotel Edelweiss társaság azon tevékenysége, hogy a szállodai szobákat televíziós vevőkészülékekkel szereli fel, és ott televíziós jelet biztosít, a televíziós műsorsugárzó szervezetek kizárólagos jogának hatálya alá tartozik. E társaság tehát köteles megfizetni az e tevékenység engedélyezéséért járó díjat.

8. Ily módon a Verwertugngsgesellschaft Rundfunk a kérdést előterjesztő bíróság előtt keresetet indított a Hetteger Hotel Edelweiss társasággal szemben, annak érdekében, hogy azt kötelezzék arra, hogy szolgáltasson információkat arról, hogy hány szoba található az általa üzemeltetett szállodában, és milyen televíziós csatornák foghatók ott, továbbá, hogy kötelezzék kártérítésre e műsorok addigi hozzáférhetővé tételéért.

9. A Hetteger Hotel Edelweiss társaság többek között arra hivatkozva vitatja e kereset megalapozottságát, hogy a szállodai szobák nem a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését átültető rendelkezések szerinti, belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségek, így a televíziós műsorsugárzó szervezetek műsorainak e szobákban történő közvetítése nem tartozik az e rendelkezések szerinti előírt kizárólagos jog hatálya alá.

10. E körülmények között a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Megvalósul-e [a 2005/115 irányelv] 8. cikkének (3) bekezdésében szereplő »belépti díj ellenében« tényállási elem, ha

– valamely szálloda egyes szobáiban televíziókészülékeket bocsátanak rendelkezésre, és azok segítségével a szállodaüzemeltető különböző televízió- és rádióműsorok jelének vételét teszi lehetővé (a továbbiakban: szállodaiszoba-televízió), és

– a szállodaüzemeltető által a (szállodaiszoba-televízióval rendelkező) szoba használatáért felszámított éjszakánkénti szobaár (a továbbiakban: szobaár) a televíziókészülék használatát és az annak segítségével vehető televízió- és rádióműsorokat is magában foglalja?”

11. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat2015. december 3-án érkezett a Bírósághoz. Az alapeljárásban részt vevő felek, a lengyel kormány és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztettek elő. Az eljárási szabályzat 76. cikkének (2) bekezdése alapján a Bíróság úgy döntött, hogy mellőzi a tárgyalás tartását.

Elemzés

12. A jelen ügyben előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megállapítani, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az a tény, hogy a szállodai szobákban televíziós vevőkészülékeket helyeznek el, és azok révén televíziós vagy rádiós jelet közvetítenek, e rendelkezés szerint a műsorsugárzó szervezetek műsorainak – a nyilvánosság számára belépti díj ellenében hozzáférhető helyiségekben történő – nyilvánossághoz közvetítésének minősül-e, és ennélfogva a hivatkozott rendelkezés alapján az e szervezeteket megillető kizárólagos jog hatálya alá tartozik.

A nyilvánossághoz közvetítés fogalma

13. A nyilvánossághoz közvetítés fogalmát illetően a Bíróság már kimondta, hogy a televíziós vevőkészülékek elhelyezése a szállodai szobákban és azok révén televíziós jel közvetítése az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22–i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[3] 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül a szerzők műveiken fennálló joga vonatkozásában,[4] valamint a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítést jelent az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók méltányos díjazáshoz való joga vonatkozásában.[5]

14. Ahogy arra megalapozottan mutat rá az alapeljárás alperese a jelen ügyben előterjesztett észrevételeiben, a fent hivatkozott ítéletek által érintett rendelkezésekben előírt védelem célja és hatálya eltér a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdésében szereplő védelmétől. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése ugyanis a szerzők azon igen széles jogát érinti, hogy engedélyezzék vagy tiltsák műveik bármilyen formában és bármilyen eszközzel történő nyilvánossághoz közvetítését. A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése kizárólag a hangfelvétel-előállítók[6] és az előadóművészek egyszeri díjazáshoz való jogát írja elő, a hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítés céljából történő nyilvánosságra hozatala esetén.

3 — HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

4 — 2006. december 7-i SGAE-ítélet, C-306/05, EU:C:2006:764, 47. pont, valamint a rendelkező rész 1. pontja.

5 — 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítélet, C-162/10, EU:C:2012:141, 41. pont, valamint a rendelkező rész 1. pontja.

6 — A szöveges vagy szöveg nélküli zeneművek előadásainak rögzítéséről van szó.

15. A rádió- és televízió-műsorok ezzel szemben a védelem sajátos tárgyát alkotják a nyilvánossághoz közvetítés szempontjából. A műsor létezésének ugyanis feltétele annak sugárzása, és ennélfogva a nyilvánossághoz közvetítés valamely formája.[7] Ellentétben a művekkel, azok előadásával vagy rögzítésével,[8] a nyilvánossághoz közvetítés tehát nem pusztán a műsorok felhasználásának egyik formája, hanem a védelem tárgyának immanens eleme is.

16. Nem gondolom ugyanakkor, hogy a védelem tárgyát képező rádió- és televízióadások e sajátos jellemzője igazolná azt, hogy a szállodai szobákban található vevőkészülékekhez történő átvitel kapcsán a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának eltérő értelmezést kell tulajdonítani, mint amelyet a Bíróság a hivatkozott ítéletekben rögzített.[9] Ezen ítélkezési gyakorlatra figyelemmel úgy vélem tehát, hogy egy televíziós vagy rádiós jelnek a szállodai szobákban elhelyezett vevőkészülékek révén történő szolgáltatását a műsorsugárzó szervezetek műsorainak a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítésnek kell tekinteni.

17. Az uniós jogalkotó ugyanakkor a műsorsugárzó szervezetek kizárólagos jogát a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségekre korlátozta. Azt kell tehát még megvizsgálni, hogy a szállodai szobák az e rendelkezés szerinti, belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségeknek minősülnek-e.

A belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiség fogalma

18. Az alapeljárásban a felperes előadja, hogy mivel a szállodai szobák általában csak a szálloda vendégei, vagyis azon személyek számára hozzáférhetők, akik fizettek vagy kötelesek fizetni a szállásért, valamint mert a részükre biztosított azon lehetőség, hogy a szobákban elhelyezett vevőkészülékek segítségével nézhetik a televíziós műsorokat, lényeges eleme a szálloda által nyújtott szolgáltatásnak, ami kihatással van a szolgáltatás árára, így a szállodai szobákat a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése értelmében vett, belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségnek kell tekinteni.

19. A hivatkozott rendelkezés szövegezése ténylegesen utalhat arra, hogy azt a fent megjelölt értelemben kell érteni. Ha ugyanis az „olyan helyiségben történik, amely belépti díj ellenében hozzáférhető a nyilvánosság számára” kifejezést a 2006/115 irányelv 8. cikke (3) bekezdése keletkezésének történetétől, céljától és a szerzői és szomszédos jogok rendszerében játszott szerepétől függetlenül nézzük, akkor a szállodai szoba ilyen helynek tekinthető.

20. Az alapeljárás alpereséhez, a lengyel kormányhoz és a Bizottsághoz hasonlóan ugyanakkor úgy gondolom, hogy ez az értelmezés nincs összhangban sem az uniós jogalkotó e rendelkezés elfogadása során fennálló szándékával, sem az annak a jelenlegi műszaki és piaci körülmények között tulajdonítandó szereppel.

7 — A 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdésében szereplő lengyel „program” kifejezés nem tükrözi teljes mértékben e sajátos jellemzőt, de az angol (*broadcast*), francia (*émission*) és német (*Sendung*) változatokban használt terminológia egyáltalán nem hagy kétséget afelől, hogy az e rendelkezés által előírt védelem tárgyát a műsorsugárzó szervezetek által közvetített tartalmak jelentik.

8 — Beleértve a rádió- és televízióadások rögzítését, amely az irányelv 3. cikke (2) bekezdésének d) pontján alapuló védelem körébe tartozik.

9 — E megállapodást nem kérdőjelezi meg a 2012. március 15-i SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140) sem, amelyben a Bíróság azt mondta ki, hogy a hangfelvételek fogorvosi rendelőben történő közvetítése nem minősül a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek. Ezt az ítéletet ugyanazon a napon hozta ugyanazon tanács, mint a fent hivatkozott 2012. március 15-i Phonographic Performance (Ireland) ítéletet (C-162/10, EU:C:2012:141). A Bíróság két ítéletében szereplő értékelés eltérése tehát kifejezetten arra mutat rá, hogy fogorvosi rendelőhöz képest a szállodai szobáknak eltérő a helyzetük.

A 2006/115 irányelv 8. cikke (3) bekezdésének a keletkezése történetére figyelemmel való értelmezése

21. A 2006/115 irányelv a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19–i 92/100/EGK tanácsi irányelv [10] kodifikált változata. A 92/100 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése megfelel a 2006/115 irányelv jelenlegi 8. cikke (3) bekezdésének.

22. E rendelkezést az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-i Római Egyezmény (a továbbiakban: Római Egyezmény) 3. cikkének mintájára szerkesztették. Ezt támasztja alá többek között a 92/100 irányelv módosított tervezete, amelyben a bennünket foglalkoztató rendelkezés (a tervezetben a 6a. cikk (3) bekezdése) kapcsán a következőket olvashatjuk: a „Római Egyezmény 13. cikke […] [d)] pontjának mintáját követő (3) bekezdés a nyilvánossághoz való közvetítés kizárólagos jogát […] írja elő *a Római Egyezményben már említett feltételek mellett*” [11]. Az említett rendelkezés e keletkezéstörténetét a Bíróság is megerősítette, amikor rámutatott, hogy „a nyilvánossághoz közvetítés jogának hatálya leképezi a Római Egyezmény 13. cikkének d) pontjában szereplő rendelkezéseket, mely utóbbi rendelkezés azt a nyilvánosság számára belépti díj ellenében hozzáférhető helyiségekre korlátozza” [12]. A 92/100 irányelvvel kapcsolatos munkák során nem fogadtak el semmilyen, a műsorsugárzó szervezetek műsorai nyilvánossághoz való közvetítésének megtiltására vagy engedélyezésére vonatkozó jog hatályának a Római Egyezményben rögzítetteken túli kiterjesztésére irányuló javaslatot. [13]

23. Az uniós jogalkotó szándéka tehát az volt, hogy a műsorsugárzó szervezetek műsoraik nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezésére vagy megtiltására vonatkozó joga ugyanolyan hatályú legyen, mint a Római Egyezmény által védett jog. A belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiség e fogalmát tehát ugyanezen fogalomnak a Római Egyezmény 13. cikke d) pontján alapuló értelmezésének megfelelően kell értelmezni.

24. A jelen ügyben észrevételeket tévő felek, beleértve az alapeljárás felperesét is, egyetértenek abban, hogy a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségnek a Római Egyezmény említett rendelkezése értelmében vett fogalma egy olyan helyet jelent, ahol a belépti díj szedése közvetlenül kapcsolódik az ott a nyilvánossághoz közvetített televíziós műsor megtekintésének lehetőségéhez, vagy mindenféleképpen ezt jelentette az egyezmény elfogadásának időszakában. [14] A Római Egyezmény 13. cikkének d) pontjában szabályozotthoz hasonló jog meghatározásának szükségességét az a televíziózás fejlődésének kezdetén általánosan elterjedt gyakorlat indokolja, mégpedig az, hogy belépti díj ellenében nyilvános televíziós műsorközvetítéseket szerveztek. Az ilyen rendezvények megtiltásának lehetőségéről volt szó, amennyiben ezek nem feleltek meg a műsorközvetítő szervezetek, illetve a televízióban közvetített esemény szervezői érdekeinek. A „belépti díj” fizetésének fogalmát ugyanakkor itt nem szabad szó szerint érteni. Ahogy más szórakozási formák, mint a mozi vagy a színház esetében is, a rendezvény helyszínére való belépés csak a fizetés bizonyítékának, például egy jegynek a bemutatása esetén lehetséges. A jegy ára ugyanakkor nem a helyiségbe való „belépésért”, hanem az előadás megtekintésért fizetett díjat jelenti.

10 — HL 1992. L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o.

11 — COM (92) 159 végleges, 13. o. az angol és a német nyelvi változatban. Kiemelés tőlem.

12 — 2014. szeptember 4-i Bizottság kontra Tanács ítélet, C-114/12, EU:C:2014:2151, 96. pont.

13 — Lásd: von Lewinski, S., in Walter, M. M., von Lewinski, S. (szerk.), *European Copyright Law. A Commentary*, Oxford University Press 2010., 327. o.

14 — Mind a Római Egyezmény 13. cikkének d) pontja, mind a 2005/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése a rádiós és televízió műsorsugárzó szervezetekre vonatkozik. A gyakorlatban ugyanakkor az e rendelkezések alkalmazásával járó problémák főként televíziós műsorsugárzó szervezetek érintenek, ahogy az alapeljárásban is. Ez az oka annak, hogy magam is elsősorban e szervezetekre utalok a jelen indítványban. E gondolatok ugyanakkor többé-kevésbé vonatkoznak a rádiós műsorsugárzó szervezetekre is.

25. Ezzel szemben, ha a fizetés közvetlenül nem egy televíziós műsor megtekintésének lehetőségéhez kapcsolódik, hanem más szolgáltatásokhoz, például vendéglátáshoz, e helyzet nem tartozik a Római Egyezmény 13. cikkének d) pontja szerinti „belépti díj ellenében a nyilvánossághoz közvetítés” fogalmi körébe. Ezt az értelmezést elismert jogtudományi szerzők is alátámasztják. [15]

26. E körülmények között hogyan kell elemezni a Római Egyezmény 13. cikkének d) pontja alapján egy olyan szolgáltatást, amely egy televíziós jel szállodai szobákban elhelyezett vevőkészülékek révén történő közvetítésében áll? Mindenekelőtt nem értek egyet a felperes által az alapeljárásban előadott azon álláspontttal, amely szerint egy szállodai szoba az e rendelkezés értelmében vett, belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiség, mivel a szállodai szobák csak a szobaár megfizetése ellenében hozzáférhetők. Ahogy ugyanis fent kifejtettem, a Római Egyezmény alkotóinak elgondolása szerint a „belépti” díjak fogalma valójában nem magához az adott helyhez való fizikai hozzáférés tényére vonatkozik, hanem pusztán arra a lehetőségre, amely az ott sugárzott műsor megtekintéséhez kapcsolódik. Márpedig a szállodai szoba ára nem a televíziós műsorok szobában való megtekintése lehetőségének, hanem a szállásnak az ára. A televízió-műsorokhoz való hozzáférés pusztán olyan kiegészítő szolgáltatás, amelyre a vendég éppúgy számít, mint a folyóvízre, a minibárra vagy az internetkapcsolatra.

27. Ez átvezet bennünket a Római Egyezmény 13. cikke d) pontjának a televíziós műsorok szállodai szobákban való közvetítésével összefüggésben történő értelmezésével kapcsolatos második alapvető szemponthoz. Ahogy a fenti 25. pontban megjegyeztem, az e műsorok közvetítésétől eltérő szolgáltatások, például vendéglátási szolgáltatások címén történő számlázás nem elegendő ahhoz, hogy egy ilyen helyzetet az említett rendelkezés által szabályozott kizárólagos jog körébe tartozónak lehessen tekinteni. Ugyanez vonatkozik a szállodai szobákra is, amelyek esetében a szobaár a szállásszolgáltatás ellenértéke, amely szolgáltatásnak az egyik – nem lényeges – elemét esetleg a televíziós műsorokhoz való hozzáférés is alkothatja.

28. Számomra nem meggyőző az alapeljárás felperesének azon érve, amely szerint a televízió jelenléte egy szobában a szállás árának emelkedését eredményezi, így ezen ár egy részét a televíziós műsorok megtekintése lehetősége ellenértékének kell tekinteni. Először is, a televíziós műsorok megtekintésének lehetősége a szobákban vitathatatlanul javíthatja a szálloda komfortfokozatát, és ennélfogva hatással lehet az egy éjszakára vonatkozó árra, de ez nem változtat azon, hogy a szállásszolgáltatás összesített áráról van szó, amelynek a televíziós műsorok megtekintésének lehetősége csak egyik eleme, sok másik mellett. E szolgáltatás árának összege számos tényezőtől függ, és kétségkívül igen nehéz lenne megjelölni, hogy a televíziós műsorokhoz való hozzáférés milyen mértékben hat ki arra.

29. Ezenkívül hangsúlyozni kell, hogy egy szállodai szobában a televíziós jelhez való hozzáférés a kiegészítő szolgáltatás az alapszolgáltatáshoz, a szálláshoz képest, nem pedig fordítva. Irrelevánsnak tekintjük tehát az alapeljárás felperesének azon, a jelen ügyben tett észrevételei keretében kifejtett érvét, amelyet a szállodai szobában nyújtott szállásszolgáltatás és a kiegészítő szolgáltatások, például a mozikban és hasonló helyiségekben előadások alkalmával nyújtott vendéglátás összehasonlítására alapít. Nyilvánvaló, hogy az ilyen, többletdíjért biztosított többletszolgáltatások nyújtása nem zárja ki a műsorok belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségben történő nyilvánossághoz közvetítését, mivel e szolgáltatások kifizetése mellett megfizetnek egy árat az előadáson való részvétel lehetőségéért is, például egy mozijegy formájában. Mindazonáltal a szállodában töltött vendégéjszakától teljesen eltérő helyzetről van szó.

30. Nem értek tehát egyet az alapeljárás felperesének azon álláspontjával sem, amely szerint a szóban forgó szabályok értelmezése szempontjából a szállodai vendégéjszaka kifizetése alapvetően eltérő természetű, mint például a vendéglátási szolgáltatások kifizetése. Egy televízióval felszerelt kávéház vagy étterem tulajdonosa is emelheti e címen e szolgáltatások árát, különösen, ha a nézőket különösen

15 — Lásd különösen: Masouyé, C., *Guide de la Convention de Rome et de la Convention Phonogrammes*, OMPI, Genf 1981, 72. és 73. o., valamint von Lewinski, S., *International Copyright Law and Policy*, Oxford University Press 2008., 218. és 219. o.

érdeklő műsor sugárzásáról van szó, mint a sportközvetítések esetében. Emlékeztetek továbbá arra, hogy ritkán lehet leülni egy ilyen helyen anélkül, hogy ne rendelnénk az ott kínált ételekből vagy italokból. Ez azonban nem jelenti azt, hogy például egy sör árát az említett közvetítés megtekintése érdekében teljesített kifizetésnek, a helyet pedig a Római Egyezmény 13. cikkének d) pontja értelmében vett belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségnek tekintjük. Egy szállodai vendégéjszaka kifizetése pontosan ilyen jellegű.

31. Ezenkívül elég gyakran megtörténik, hogy egy kávéházi vagy éttermi látogatás oka valójában az, hogy valaki ott meg akar nézni egy televíziós műsort, a fogyasztás pedig csak járulékos jellegű, szállodai szobát ellenben ritkán vesznek ki azért, hogy ott televíziót nézzenek. Ellentétben az alapeljárás felperesének állításaival, a szállodai szobában a televíziós jelhez való hozzáférésből álló szolgáltatásnak tehát nincs önálló gazdasági jellege.

32. Összefoglalva, úgy vélem, hogy – az éttermekhez, kávéházakhoz és egyéb, n televíziókészülékekkel ellátható olyan helyekhez hasonlóan, amelyeknél az esetleges díjakat nem a televíziós műsorok megtekintésének lehetőségével, hanem egyéb ott nyújtott szolgáltatásokkal összefüggésben kell teljesíteni – a szállodai szobák nem minősülnek a Római Egyezmény 13. cikke d) pontjának értelmében vett, belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségeknek, így a műsorsugárzó szervezetek műsorainak az e szobákban történő nyilvánossághoz közvetítése nem tartozik a fent hivatkozott szabályozás által az említett szervezetek számára biztosított jog hatálya alá.

33. Mivel az uniós jogalkotó a 92/100 irányelv 8. cikke (3) bekezdésének (jelenleg a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése) elfogadásakor nem kívánta e védelmet a Római Egyezményben meghatározott területen túlra kiterjeszteni, e megállapodás fényében az említett rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiség ott használt fogalma nem terjed ki a szállodai szobákra.

A 2006/115 irányelv 8. cikke (3) bekezdésének értelmezése a jelenlegi műszaki és piaci körülmények között

34. Ha helyesen értem az észrevételeit, az alapeljárás felperese azt is előadja, hogy az a korlátozás, amelyet a Római Egyezmény 13. cikkének d) pontja a műsorsugárzó szervezetek arra vonatkozó joga hatályának vonatkozásában ír elő, hogy döntsön műsorai nyilvánossághoz közvetítéséről, az ezen egyezmény elfogadásakor fennálló műszaki és piaci körülmények eredménye, valamint, hogy ezek mára gyökeresen megváltoztak. Rámutat többek között, hogy akkoriban magánszemélyek jóval ritkábban rendelkeztek televízióval, továbbá, hogy szinte egyáltalán nem volt televízió a szállodai szobákban. Álláspontja szerint ez magyarázza azt a korábban elterjed szokást, hogy a televíziós műsorok esetében díjfizetés ellenében elérhető nyilvános közvetítéseket szerveztek, ami ebből következően indokolttá tette, hogy a Római Egyezménybe éppen az e helyzetre való reagálás céljából beiktassák a műsorsugárzó szervezetek említett jogát. Napjainkban azonban, figyelemmel e helyzet megváltozására, a szerzői és szomszédos jogok 2006/115 irányelv által elérni kívánt magas szintű védelme az alapeljárás felperese szerint az irányelv 8. cikke (3) bekezdésének eltérő értelmezését kívánja meg.

35. Olyan érvről van szó, amelyet figyelembe kell venni. Magam is a jogszabályi rendelkezések olyan dinamikus értelmezésének híve vagyok, amely lehetővé teszi azok szövegének megfeleltetését a ténybeli körülmények változásának, és ennélfogva alkalmas az említett rendelkezések által elérni kívánt cél megvalósítására. [16] Mindazonáltal úgy vélem, hogy ez a jelen ügyben két okból nem szükséges és nem is lehetséges.

16 — Lásd: a Vereniging Openbare Bibliotheken ügyre vonatkozó indítványom, C-174/15, EU:C:2016:459.

36. Először, az alapeljárás felperesének állításával ellentétben, még ha az 1961-ben kötött Római Egyezmény egy rendelkezésének mintájára is készült, akkor sem lehetséges, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése ennyire elavult legyen. Vitathatatlan, hogy a magántulajdonban lévő televíziókészülékek elterjedése átalakította a televíziónézés módját. A televíziós műsorok nyilvános közvetítései mindazonáltal nem szűntek meg. Különösen a sportesemények közvetítései olyanok, amelyek gyakorta elérhetők a nyilvánosság számára a különböző típusú „rajongói zónákban”, mozikban, szabadtéri mozikban stb. E rendezvények gyakran fizetősek, és így a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése által védett jog körébe tartoznak.

37. Másodszor, a jogi rendelkezések dinamikus értelmezése csak akkor igazolható, ha az figyelembe veszi a jogalkotó által e rendelkezések bevezetése révén elérni kívánt célt, és hozzájárul e cél eléréséhez a ténybeli feltételek változására figyelemmel, anélkül hogy azt más céllal váltaná fel. Ebből a szempontból indokolatlan lenne, ha úgy tekintenénk, hogy mivel a Római Egyezmény aláírói a műsorsugárzó szervezetek kizárólagos jogának hatálya alól azért nem kívánták kizárni a szállodai szobákban elhelyezett televíziókészülékeket, mert abban az időben a szállodai szobákban ilyenek nem voltak, ezt az egyezményt jelenleg úgy kell értelmezni, hogy a szállodai szobákban található televíziókészülékek e jog hatálya alá kerüljenek.

38. Ellenkezőleg, noha az egyezmény aláírói nem vették figyelembe a szállodai szobákban található televíziókészülékeket, kizárni sem kívánták a kizárólagos jog hatálya alól a műsorok olyan helyeken történő nyilvánossághoz közvetítésének eseteit, mint a kávéházak és éttermek, ahol az ilyen műsorok közvetítéséért nem kell konkrétan fizetni; márpedig a szállodai szobák esete hasonlít a kávéházak és éttermek helyzetéhez.[17] A dinamikus értelmezés tehát éppen azt követeli meg, hogy a kizárólagos jog hatálya alól zárjuk ki a szállodai szobákat is, az egyezmény aláírói szándékának megfelelően.

39. Nem gondolom tehát, hogy a ténybeli körülményeknek a Római Egyezmény aláírása óta bekövetkezett változása igazolná a 2006/115 irányelv olyan értelmezését, amely gyökeresen eltér ezen egyezmény céljaitól és aláíróinak akaratától.

Az alapeljárás felperesének egyéb érvei

40. A jelen ügyben előterjesztett észrevételeiben az alapeljárás felperese egy további gazdasági jellegű érvet hoz fel. Álláspontja szerint a szállodaüzemeltetők gazdasági előnyre tesznek szert azáltal, hogy szobáikban hozzáférést biztosítanak a televíziós műsorokhoz (a televíziókészülékek jelenléte növeli a hotel komfortfokozatát, és ennélfogva a szállás árát), ami nem lenne lehetséges a műsorsugárzó szervezetek által nyújtott szolgáltatások nélkül; márpedig e szervezetek nem részesülnek méltányos arányban ezekből az előnyökből.

41. Ezen érvet illetően, először rá kell mutatni, hogy a televíziós műsorsugárzó szervezetek által nyújtott szolgáltatások hiányában valójában e szolgáltatásoknak nem lenne se kínálata, se kereslete, a szállodai szobákban sem. E megállapítás tehát nyilvánvaló, és ugyanolyan mértékben érvényes a szállodában nyújtott valamennyi szolgáltatásra.

42. A gazdasági előnyökből való részesülésre vonatkozó kérdést illetően emlékeztetni kell arra, hogy a televíziós műsorok többségét a szabad vétel elve szerint sugározzák, amit azt jelenti, hogy a műsorsugárzó szervezet nem számít fel semmilyen díjat a műsorok vétele után. Forrásait ezzel szemben a reklámból és egyéb kereskedelmi közleményekből szerzi (illetve állami szervezetek esetén a különböző típusú támogatásokból), amelyek ára (vagyis a hirdető számára a műsorsugárzó szervezet által kiszámlázott adásidő) többek között a televíziónézők becsült számától függ. A televíziónézők számának abból eredő potenciális növekedése, hogy a műsorsugárzó szervezet adása a szállodai

17 — Lásd a jelen indítvány 30. pontját.

szobákban is fogható ennélfogva pozitív – noha a gyakorlatban gyenge – hatással van a műsorsugárzó szervezet bevételeire. Nem lehet tehát azt állítani, hogy a műsorsugárzó szervezetek egyáltalán nem részesülnek az abból eredő gazdasági előnyökből, hogy a szállodai szobákban hozzá lehet férni a televíziós adásokhoz. [18]

43. Végül azon hatást illetően, amelyet a szállodai szobákban a televíziókészülékek jelenléte gyakorol a szálloda színvonalára – amely szempontot az alapeljárás felperese nyomatékosan hangsúlyozta –, rá kell mutatni, hogy e szolgáltatás napjainkban annyira elterjedt, hogy immár csak a legalacsonyabb kategóriába tartozó szállodákban nem található meg. Másként fogalmazva, a televíziós műsorokhoz való hozzáférés biztosítása a szobákban gyakorlatilag nélkülözhetetlen feltétele a közép vagy felső kategóriás szálloda üzemeltetésének.

44. Márpedig a 2006/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése nem pusztán olyan díjazáshoz való jogot ruház a műsorsugárzó szervezetekre, mint amely például az irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szerepel, hanem kizárólagos jogot is műsoraik nyilvánossághoz közvetítésének megtiltására vagy engedélyezésére. Ez azt jelenti, hogy a műsorsugárzó szervezetek jogosultak megtiltani, hogy egy adott személy a nyilvánossághoz közvetítse műsoraikat. Ha úgy tekintenék, hogy e jog magában foglalja a műsorokhoz való hozzáférés is a szobákban, az annak elismerését jelentené, hogy a műsorsugárzó szervezeteknek joguk van eldönteni, hogy valamely személy nyújthat-e szállodai szolgáltatást, vagy sem. Bár a Római Egyezmény aláírói ténylegesen lehetővé kívánták tenni a műsorsugárzó szervezetek részére, hogy megtilthassák műsoraik nyilvános és fizetős közvetítéseinek megszervezését, bizonyosan nem az volt a céljuk, hogy jogot biztosítsanak számukra annak eldöntésére, hogy más személyeknek legyen-e lehetőségük olyan más típusú tevékenységek gyakorlására, amelyekkel összefüggésben a televíziós műsorokhoz való hozzáférés csak kiegészítő jellegű. [19] E rendelkezésnek az alapeljárás felperese által javasolt értelmezése tehát nyilvánvalóan ellentétes a Római Egyezmény céljaival, és így az uniós jogalkotó akaratával is.

45. Végül az alapeljárás felperese előadja, hogy a műsorsugárzó szervezetek azon jogát, hogy dönthetnek műsoraik nyilvánossághoz közvetítéséről, ugyanolyan védelemben kell részesíteni, mint amelyben a nyilvánossághoz közvetítéssel összefüggésben a 2001/29 irányelv 3. cikke alapján más, szerzői jogi védelmet élvező személyek részesülnek. Álláspontom szerint ez az érv irreleváns.

46. Ellentétben az alapeljárás felperesének állításával, nem jelent következetlenséget, hogy ugyanarra a felhasználási formára eltérő szabályozások vonatkoznak attól függően, hogy az a műsorsugárzó szervezetek adásait vagy a szerzői jog által védett egyéb tárgyakat érint. E különbség magukból a különböző védett tárgyakra alkalmazandó szabályozásokból ered. Ahogy arra megalapozottan mutattak rá ugyanazon eljárás egyéb résztvevői, a nyilvánossághoz közvetítéssel összefüggésben a műsorsugárzó szervezetek műsoraira, mint a szomszédos jogok körébe tartozó tárgyakra a szerzői jog teljes védelmét élvező művekkel ellentétben kizárólag a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségben történő közvetítésre korlátozódó védelem vonatkozik. Semmi nem utal tehát arra, hogy a műsorsugárzó szervezetek védelmének szintjét műsoraik nyilvánossághoz közvetítésével összefüggésben ugyanolyannak kell tekinteni, mint a szerzői jogi védelem alá tartozó egyéb tárgyakra alkalmazandó védelem szintjét.

18 — Eltérő a helyzet a fizetős műsorsugárzó szervezetek műsorai esetében, amely szervezeteknek ugyanakkor megvan a lehetőségük annak eldöntésére, hogy kivel és milyen feltételek mellett kötnek az adásaik közvetítésére vonatkozó szerződéseket. Dönthetnek tehát úgy, hogy nem teszik elérhetővé műsoraikat szállodákban, vagy hogy csak a nekik megfelelő ár kiegyenlítése esetén teszik azokat elérhetővé.

19 — Amennyiben az alapeljáráshoz hasonlóan a műsorsugárzó szervezetek jogait közös jogkezelő szervezet gyakorolja, a cél főszabályként az, hogy díjazást kapjanak a nyilvánossághoz közvetítés után. Ez nem változtat azon, hogy a műsorsugárzó szervezetek formálisan megtilthatják az ilyen közvetítést, ami egyébként e rendelkezés bevezetésének célját jelenti (lásd a jelen indítvány 24. pontját, valamint a 15. lábjegyzetben hivatkozott jogtudományi irodalmat).

47. A 2006/115 irányelv 8. cikke (3) bekezdésének elemzése tehát annak megállapításával foglalható össze, hogy sem e rendelkezés keletkezésének története, sem annak célja, illetve más szempont sem szól azon értelmezés mellett, amely alapján a szállodai szobák a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiség fogalma alá tartoznának.

Végkövetkeztetések

48. A fenti megfontolások összességére figyelemmel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdésre a következő választ adja:

A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a vevőkészülékek elhelyezése a szállodai szobákban, és azok révén televíziós vagy rádiós jel rendelkezésre bocsátása nem minősül a műsorsugárzó szervezetek műsorainak a belépti díj ellenében a nyilvánosság számára hozzáférhető helyiségben történő nyilvánossághoz közvetítésének.